

Emlékeztető

a Halászati Operatív Program (HOP) 12. Monitoring Bizottsági Üléséről

Időpont: 2014. június 2.

Helyszín: a Művelődés Háza, 5137 Jászkisér, Kossuth tér 10.

Napirendi pontok:

- 1) A HOP Irányító Hatóság (IH) vezetőjének nyitóbeszéde
- 2) Az ülés napirendjének jóváhagyása
- 3) Az Európai Bizottság képviselőjének tájékoztatója
- 4) HOP 2013. évi előrehaladási jelentés bemutatása és elfogadása
- 5) 2014. évi HOP előrehaladás, zárás előkészítése
- 6) Nemzeti Akvakultúra Stratégia bemutatása
- 7) MAHOP (2014-2020) tervezés bemutatása
- 8) HOP Monitoring Bizottság ügyrendjének módosítása
- 9) Egyebek
- 10) Az ülés zárása

1) A HOP Irányító Hatóság vezetőjének nyitóbeszéde

A Halászati Operatív Program 12. monitoring bizottsági ülésén Gábor János, a HOP MB elnöke köszöntötte az MB tagokat, valamint külön köszöntötte az Európai Bizottság képviselőjét, Raimonds Vesers urat. Köszönetet mondott továbbá a szervezőknek és vendéglátóknak a patinás helyszín biztosításáért.

Megállapításra került, hogy az ülésen a 17 szavazó tagból 15 szavazó tag van jelen, tehát az MB határozatképes.

Gábor János technikai jellegű bejelentést tett, melynek értelmében az ülésről az emlékeztető elkészítésének megkönnyítéséhez hangfelvétel készül; egyúttal felkérte a felszólalókat, hogy a hozzászólásaik előtt mondják nevüket, illetve ismertessék a szervezet nevét, amelyet képviselnek.

Gábor János tolmácsolta Dr. Bognár Lajos IH vezető úr jókívánságait a Monitoring Bizottság tagjainak, aki váratlan külföldi kiküldetés miatt nem tudott részt venni az ülésen. Elnök úr

felkérte Bardócz Tamás főosztályvezető urat, hogy IH vezető helyettesként nyissa meg az ülést.

Bardócz Tamás főosztályvezető úr is köszöntötte az MB tagjait, valamint az Európai Bizottság képviselőjét. Nyitó beszédében először is örömét fejezte ki az MB helyszínének kiválasztásával kapcsolatban, és hozzátette, hogy szinte hagyománnyá vált, hogy az évi két MB ülésből egy ülés mindig a megvalósult projektek helyszínén kerül megrendezésre. Hangsúlyozta annak fontosságát, hogy az MB tagok és az Irányító Hatóság (IH) képviselői előben is lássák a megvalósult projekteket, amire a jelen MB ülés kitűnő lehetőséget biztosít, hiszen a vendéglátó, Borbély Gyula úr kezdeményezésére számos projektet valósított meg a Halászati Operatív Programból elnyert támogatás révén.

IH vezető helyettes úr fontosnak tartja, hogy a 2014-2020-as programozási időszakban is folytatódjon ez a kezdeményezés, és hangsúlyozta, hogy a Magyar Halgazdálkodási Operatív Programot (MAHOP) hasonló elvek mentén szükséges menedzselni, hogy a projektekkal megmaradjon az élő kapcsolat. Fontos továbbá, hogy a támogatási rendszerek végrehajtása egyszerűsödjön, mely célkitűzést az IH már a MAHOP tárgyalása kapcsán is megfogalmazta. Bardócz Tamás hozzátette, hogy Magyarország erős lobbiszerű tevékenységet folytatott az új időszak rendeletalkotása kapcsán, abból a célból, hogy a rendeletbe egyszerűsítési lehetőségek is bekerüljenek, melyek segítségével gyorsabban és hatékonyabban lehet majd a támogatásokat felhasználni. Főosztályvezető úr elmondta, hogy az IH továbbra is számít az MB aktív közreműködésére, véleményére, visszajelzésére a támogatási rendszer további egyszerűsítése kapcsán, hogy a kérelmezők és pályázók dolga a következő programozási ciklusban könnyebb legyen.

2) Az ülés napirendjének jóváhagyása

Gábor János megkérdezte az MB tagokat, hogy van-e módosítási javaslatuk az előzetesen megküldött napirendi pontokhoz. Módosítási javaslat nem volt, írásban sem érkezett javaslat, így az MB az ülés napirendjét egyhangúan elfogadta.

3) Az Európai Bizottság képviselőjének tájékoztatója

Az Európai Bizottság képviselőjében Raimonds Vesers úr is köszöntötte a tagokat, és megköszönte az ülésre történő meghívást. Elmondta, hogy 2014. május 20-án kihirdetésre került az Európai Tengerügyi és Halászati Alapról (ETHA) szóló rendelet. Következő lépésként az Európai Bizottság legfontosabb feladata, hogy hivatalos levélben tájékoztassa a tagállamokat a rájuk vonatkozó pénzügyi allokációról, tehát a hétéves időszak alatt rendelkezésre álló források összegéről, mely elengedhetetlen az operatív program (OP) intézkedéseinek megtervezéséhez. Nagyon fontos a tervezéshez a Program sablonjának véglegesítése, mely dokumentum összefoglalja az OP tervezett struktúráját, a Program benyújtásával kapcsolatos tudnivalókat. Az ETHA rendeleten kívül a végrehajtási rendeletek és a delegált jogi aktusok is pontosításra kerültek.

Az ETHA rendelet május 20-i kihirdetését követően a következő mérföldkő a tagállamok számára a módosított Partnerségi Megállapodás (PM) benyújtása az Európai Bizottság felé, melyet a rendelet kihirdetését követő két hónapon belül meg kell tenni. Ezt követően a tagállamnak három hónap áll rendelkezésére, hogy hivatalosan is benyújtsa Operatív Programját az Európai Bizottság számára, tehát a MAHOP-ot 2014. október közepéig be kell

nyújtani, azonban a tagállam ezt ennél korábban is megteheti. Raimonds Vesers úr javasolta, hogy amennyiben már elkészült az OP első, nem hivatalos változata, akkor Magyarország informálisan juttassa el azt a Bizottság számára, hogy megkezdődhessen az informális egyeztetés, ezzel is segítve az OP minél gyorsabb véglegesítését és elfogadását.

A Partnerségi Megállapodással kapcsolatban elmondta, hogy az Európai Bizottság 2014. május 13-án hivatalosan megküldte észrevételeit Magyarországnak a módosított dokumentumra vonatkozóan, május 22-én pedig egyeztetésre került sor az Európai Bizottság és a magyar hatóságok képviselői között. Megjegyezte, hogy szignifikáns változásokra már nem kell számítani, az Európai Bizottság csak néhány kisebb észrevételt fogalmazott meg.

Gábor János MB elnök úr ehhez kapcsolódva elmondta, hogy a PM módosítására azért van szükség, hogy a dokumentum összhangba kerüljön a május 20-án jóváhagyott ETHA rendelettel.

Az Operatív Program 2014. október közepén történő benyújtására reflektálva elmondta, hogy ezt megelőzően még el kell készíteni a Nemzeti Akvakultúra Stratégiát, valamint teljesíteni kell egyéb ex-ante feltételeket, mely feladatokon az IH jelenleg is dolgozik, ezekről a későbbiek folyamán tájékoztatni fogja az MB-t.

4) HOP 2013. évi előrehaladási jelentés bemutatása és elfogadása

A HOP 2013. évi előrehaladásáról szóló jelentést Ungváriné Levenda Judit, HOP pénzügyi és monitoring referens ismertette.

Ungváriné Levenda Judit köszöntötte a tagokat, megköszönte az előzetesen írásban érkezett észrevételeket, majd röviden ismertette a HOP-pal kapcsolatos általános tudnivalókat.

Elmondta, hogy a HOP teljes pénzügyi kerete 46.678.241 euró, mely tartalmazza az uniós és a hazai hozzájárulást. A rendelkezésre álló forrásokból három prioritási tengely mentén kerülnek megvalósításra a különböző intézkedések. A 2. prioritási tengely az Akvakultúra, belvízi halászat és a halászati és akvakultúra-termékek feldolgozására és forgalmazására helyezi a hangsúlyt, és összesen négy intézkedést tartalmaz. A 3. prioritási tengely a Közös érdekeket célzó intézkedéseket foglalja magába, ide tartoznak a Kollektív intézkedések, a Vízben élő állat-és növényvilág védelme és fejlesztése, Új piacok kialakítása és promóciós kampányok szervezése, valamint a Kísérleti projektek. Az 5. prioritási tengely az ún. Technikai Segítségnyújtás intézkedés megvalósítását szolgálja.

A fejlesztések két régióban valósulnak meg, a konvergencia régióban, ahol 75%-os a társfinanszírozási arány, valamint a nem konvergencia régióban, ahol ez az arány 50%.

2. prioritási tengely

Ezt követően bemutatásra kerültek a 2. prioritási tengelyhez kapcsolódó legfontosabb változások, amelyek lehetővé tették, hogy a forrásokra még szélesebb körben lehessen pályázni. Az 50/2011. (VI. 6.) VM rendelet módosításának köszönhetően a 2013. évi októberi támogatási körben (2013. október 1-31.) jelentős számú pályázat érkezett be, mintegy 2,5 millió euró értékben. A benyújtott támogatási kérelmek kiértékelése, feldolgozása folyamatban van. A rendeletmódosítás értelmében az IH kibővítette az önálló gépbeszerzések körét, a halfogyasztás növelése érdekében támogatta a termeléshez kötött halértékesítés infrastruktúráját, valamint a természetes vízi halgazdálkodás intézkedésen belül támogathatóvá váltak a halállományok védelmét szolgáló beruházások. 2013 szeptemberében

hatályba lépett a halgazdálkodásról és a hal védelméről szóló törvény, ezért szükséges volt a két jogszabály közti koherencia megteremtése, a fogalmak pontosítása is.

Az indikátorokkal kapcsolatban elmondta, hogy a 2013-ban új halastóként létrehozott vízfelületek (hektár) aránya a HOP-ban kitűzött cél 4,7%-a volt, ami kumuláltan 27,2%. Hozzátette, hogy a felújított halastavak aránya az előző évekhez képest emelkedett, és a kitűzött érték 31,2%-át teszi ki, ami kumuláltan 64,6%-ot jelent. 2013-ban egy új halfeldolgozó üzem került aktiválásra 225 tonna kapacitással, ami a tervezett feldolgozó kapacitás 32,1%-a, kumuláltan 62,4%. A felújított hét halfeldolgozó kapacitásnövekedése 132 tonna volt, ami a tervezett növekedés 10,2%-a, kumuláltan 58,7%.

A felújított, illetve bővített halfeldolgozó egységekben a támogatásnak köszönhetően javultak a higiéniai és munkakörülmények, a környezeti feltételek, mindemellett jobb termelési rendszer került bevezetésre (minőség, technológiai innováció).

A HOP IH munkatársa hangsúlyozta, hogy az akvakultúra halastó mennyiségi adatai a hosszú építési idő miatt részarányosnak tekinthetőek, a tényleges beruházások, illetve építkezések csak 2010 tavaszán indultak el.

A programban kitűzött félidős eredményhez képest az elmaradás másik magyarázata az a tény, hogy a megvalósult beruházások egy része jelentős mértékben a telepi infrastruktúra fejlesztését és a termelésbiztonság növelését célozta meg, ami nem tükröződik a fizikai mutatókban, de a megbízható és magas színvonalú folyamatos termelést szolgálja. Hasonló okok miatt tapasztalható elmaradás a halfeldolgozás területén is.

3. prioritási tengely

A 3. prioritási tengelyre az összevont, programszerű végrehajtás jellemző. Az intézkedések hosszas előkészítést követően 2011-ben elindultak. A 3. prioritási tengelynek két része van, a Községi Halászati Tudástranszfer Program (KHTP) és a Községi Halmarketing Program (KHMP).

A 2013. évi forrásátcsoportosítást követően a 3. prioritási tengely jelenlegi kerete a konvergencia régióra vonatkozóan 3 millió euró, a nem-konvergencia régióra vonatkozóan pedig 538 430 euró.

Ungváriné Levenda Judit elmondta, hogy a 2013-as év fontos eseménye volt, hogy a kiválasztási kritériumok módosultak, és az új kritériumokat összefoglaló tábla, melyet az MB tagok 2013 decemberében jóváhagytak, már szerepel a 3. prioritási tengelyt szabályozó új, az Európai Halászati Alapból a 3. prioritási tengely szerinti közös érdekeket célzó intézkedések támogatásának részletes feltételeiről szóló 17/2014 (III.7.) számú rendeletben.

Két marketingszakember bevonásával kidolgozásra került egy marketing program, melyet a HOP IH önálló rendezvény keretében, 2014. február 20-án ismertetett a Vidékfejlesztési Minisztériumban.

A KHMP-ben az alábbi projektek kerültek megvalósításra:

- 2013. szeptember 18-22. került megrendezésre Budapesten a 76. Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás és Vásár, az OMÉK, melyen a halgazdálkodási ágazat önálló ágazati standdal képviseltette magát.
- 2014. április 25-27. között Hódmezővásárhelyen megrendezésre került az Alföldi Állattenyésztési és Mezőgazda Napok, ahol a halgazdálkodási ágazat szintén önálló ágazati standdal jelent meg.

Folyamatban van több, nagyszabású marketing projekt előkészítése is, amelyek megvalósítása 2014-2015-ben várható.

5. prioritási tengely

Az 5. prioritási tengellyel, a Technikai Segítségnyújtás intézkedéssel kapcsolatban a HOP pénzügyi és monitoring referense elmondta, hogy 2013-ban négy, a kommunikációt és a nyilvánosságot célzó TS-projekt valósult meg. A HOP IH és az Agrár Marketing Centrum (AMC) megállapodásának köszönhetően lehetővé vált, hogy az AMC szervezésében megvalósuló kiállítások közösségi standjain megjelenhessenek a HOP-pal kapcsolatos kiadványok és tájékoztatók. A megállapodásnak köszönhetően a HOP IH 2013-ban részt vett a FEHOVA, azaz a Nemzetközi Fegyver, Horgászat, Vadászat Kiállításon is. 2013 novemberében pedig Szegeden - kihasználva egy nemzetközi horgász-halásztalálkozó apropóját - a HOP TS társfinanszírozásával egy, a HOP eredményeit bemutató tájékoztató konferencia került megrendezésre, melynek keretében sor került a MAHOP tervezetének első társadalmi vitájára is.

A kommunikációs feladatokon kívül a TS források szolgálják a kötelező ellenőrző szervi feladatok elvégzését.

Az EHA végrehajtási rendelete tájékoztatási kötelezettségét is előírta a tagállamok számára, ezért a HOP IH ágazati honlapot működtet, melynek elérhetősége: halaszat.kormany.hu. A honlapon többek között elérhető a HOP kedvezményezettek listája. A lista nem tartalmazza az 1000 € alatti támogatást kapott magánszemélyek nevét.

Programmódosítás

A programmódosítással kapcsolatban Ungváriné Levenda Judit elmondta, hogy azt az MB 2013. február 25-én írásbeli szavazási eljárás keretében megszavazta, ezt követően az Európai Bizottság 2013. június 26-án jóváhagyta a módosítást. Az OP módosítás fő célja az volt, hogy pénzügyi átcsoportosítás révén lehetővé váljon a 2. prioritási tengelyen további, összesen 3,7 millió euró értékű beruházások (Akvakultúra, Halfeldolgozás, Természetesvízi halászat) támogatása a konvergencia régióban, biztosítva ezzel az intézkedések folyamatosságát a teljes programozási időszak alatt.

Hozzátette, hogy a módosítás másik célja a TS keret 5%-ról 6%-ra történő emelése volt a program zárása és az új időszak tervezése miatt megemelkedett többletfeladatok elvégzésének elősegítésére.

A HOP IH munkatársa elmondta, hogy a programmódosítással lehetővé vált a nem-konvergencia régióban a jobb forráskihasználtság biztosítása, itt ugyanis a 2. prioritási tengelyről a 3. prioritási tengelyre történt átcsoportosítás. Hangsúlyozta, hogy a Program egészére, illetve a két régiótípusra a külön-külön megállapított keretösszegek nem változtak.

Pénzügyi eredmények

Előadásában ismertette a 2013-as évre vonatkozó pénzügyi adatokat, melynek értelmében a HOP IH 4 166 475 euró összegű kötelezettséget vállalt az EHA terhére a konvergencia régió vonatkozásában. Nem konvergencia régióban 32 996 euró kötelezettségvállalás történt az EHA keretből.

2013-ban két támogatási kérelem benyújtási időszak volt. A kötelezettségvállalás legnagyobb része a 2012-ben és 2013-ban (4. és 5. benyújtási kör) beérkezett beruházási támogatási

kérelmek elbírálásából adódott. Hasonlóan az előző évekhez, a HOP IH 2013-ban is az összes, a jogosultsági kritériumnak megfelelő támogatási kérelmet támogatta.

Az 5. benyújtási kör 2013 áprilisában zajlott, ahol 37 db, mindösszesen 995 649 405 Ft összegű kérelmet javasolt támogatásra a Bíráló Bizottság. Kötelezettségvállalás a 4. és 5. benyújtási kör kérelmeire 2013-ban történt. 2013 októberében sor került a 6. benyújtási körre is, ahol 2,5 Mrd Ft értékben érkeztek be kérelmek, melyek elbírálására és a kötelezettségvállalásra 2014-ben kerül sor. Tekintettel a hatodik benyújtási kör nagymértékű támogatási igényére, és a 2014 nyarán várhatóan megnyitásra kerülő újabb támogatási körre az IH 2014-ben előreláthatólag a 2. prioritási tengely teljes EHA-keretére kötelezettséget tud vállalni.

A 2009-2013-as kumulált adatokkal kapcsolatban Ungváriné Levenda Judit elmondta, hogy 2013 végére az IH kötelezettségvállalása elérte a rendelkezésre álló forrás 80%-át, és a kifizetések is jelentősen felgyorsultak az év végére. Az előző évhez képest 12%-os emelkedés következett be, a rendelkezésre álló forrás 60%-a kifizetésre került. Hozzátette, hogy a lehívás és a kifizetés összege közötti különbséget az okozta, hogy a 7. lehívás egy része nem érkezett meg 2013 év végéig, viszont 2014 elején a Bizottsági utalás megtörtént.

Szakmai programok

Előadása végén szólt a fontosabb szakmai programokról, a program nyilvánosságát biztosító intézkedésekről.

2013. január 24-25. között került megrendezésre a Gödöllői Halászati, Horgászati Szakember Találkozó, 2013. február 14-17. között a korábban már említett FEHOVA.

Számos ágazati szakmai fórumra is sor került, pl. 2013. március 28-án Debrecenben, 2013. május 22-23-án pedig a HAKI napok kerültek megrendezésre.

Jelentős esemény volt a HOP Monitoring Bizottság üzemlátogatással egybekötött kihelyezett ülése, melyre Lillafüreden került sor 2013. június 10-én. Népszerű eseménynek számított a már korábban említett 76. OMÉK és az ehhez kapcsolódó sajtótájékoztató esemény. 2013 novemberében Szegeden került sor a MAHOP partnerségi találkozójára, majd 2013. december 6-án megrendezésre került a HOP Monitoring Bizottság 11. ülése. Végezetül 2013. december 9-én a Tisza-tónál, illetve decemberben sajtótájékoztató keretében kerültek ismertetésre a HOP végrehajtásával kapcsolatos eredmények.

Gábor János HOP MB elnök úr az Éves jelentés kapcsán elmondta, hogy a jelentés és az elhangzott adatok a 2013. december 31-i állapotot tükrözik, azóta a HOP végrehajtása tovább folytatódott, tehát mind a kötelezettségvállalások, mind a kifizetések aránya tovább nőtt.

Az indikátorokkal kapcsolatban elmondta, hogy az új halastavak esetében a mutató 27%-on áll, melynek oka, hogy egy olyan fizikai mutató került meghatározásra, amely nem tükrözi teljes mértékben a tényleges fejlesztéseket. A mutató célértékét nagy valószínűséggel nem fogjuk elérni, mivel a megállapított indikátor kizárólag azt mutatja, hogy hány hektár halastó épült, de valójában nem területhez kötött fizikai mutatóra is szükség lenne. Az anomáliát az IH a következő időszak tervezésekor kívánja feloldani.

Az előadással kapcsolatban Raimonds Vesers úr két rövid észrevételt fogalmazott meg. Elmondta, hogy elsősorban nem az elköltött források nagyságán van a hangsúly, hanem az elért eredményeken, ezért nagyon fontos, hogy megfelelő, jó minőségű mutatók kerüljenek kialakításra, hogy azokkal a valós előrehaladást lehessen mérni. Hozzátette, hogy minőségi

mutatók kialakítása nehéz és kihívásokkal teli egy hétéves időszakra vonatkozóan, hiszen a tervezéskor előre nem lehet számolni pl. gazdasági, pénzügyi válsággal vagy természeti katasztrófákkal.

A zárással kapcsolatban hangsúlyozta, hogy már most el kell kezdeni a zárásra történő felkészülést, hiszen a zárás egy nagyon komplex feladat, és vannak még olyan tagállamok, akik a mai napig nem tudták lezárni a tíz évvel ezelőtt befejezett programjukat.

Gábor János válaszában elmondta, hogy a zárással kapcsolatos feladatokról egy külön napirendi pont keretében számol be az IH.

Az éves jelentéssel kapcsolatban további észrevétel, kérdés nem fogalmazódott meg, így MB elnöke felkérte a tagokat, hogy szavazzanak az éves jelentés elfogadásáról.

A HOP 2013. évi éves előrehaladási jelentése 15 igen szavazat mellett egyhangúan elfogadásra került.

5) 2014. évi HOP előrehaladás, zárás előkészítése

Mihálffy Szilvia főosztályvezető-helyettes részletes tájékoztatást adott a HOP 2014. évi előrehaladásáról, valamint a program zárásának előkészítéséről. Elmondta, hogy 2014-ben folytatódott a tengelyekhez kapcsolódó intézkedések végrehajtása, melyben jelentős előrehaladás történt. A cél, hogy 2014-ben a rendelkezésre álló források teljes összege lekötésre kerüljön.

Az előadásában ismertetett grafikonok a HOP pénzügyi előrehaladását mutatták a 2014. április 30-ig történt kötelezettségvállalási és kifizetési adatok tekintetében, programszintű előlegek nélkül. Az adatok mind a konvergencia, mind a nem konvergencia célterületre vonatkoznak, mindhárom prioritási tengelyre együttvéve. A kötelezettségvállalás árfolyama 308,89 HUF/EUR (áprilisi bizottsági árfolyam).

Elmondta, hogy ha kizárólag az uniós forrásokat vesszük alapul, akkor a források 84%-a lekötésre, 64%-a kifizetésre került a kedvezményezetttek számára, 60%-a pedig lehívásra került az Európai Bizottságtól, mely véleménye szerint nagyon jó ütemnek mondható.

A pénzügyi adatok bemutatása kapcsán Mihálffy Szilvia hozzátette, hogy az Európai Bizottságnál bevett gyakorlat, hogy éves tanulmányban foglalja össze, hogy az egyes tagállamok hogyan állnak a kifizetéseikkel és lekötéseikkel. Magyarországot uniós szinten csupán négy, kisebb pénzügyi eszközzel gazdálkodó tagállam előzi meg a forrásfelhasználás tekintetében, tehát jól teljesítünk, annak ellenére, hogy a HOP csúszással indult, és az első kifizetésekre is csak 2009-ben került sor. A jó forrásfelhasználásnak köszönhető, hogy a 2014-2020-as MAHOP pénzügyi kereteinek tárgyalásánál is jó eséllyel indult Magyarország, és már látható, hogy a jelenlegi időszakhoz képest a felhasználható keret a következő programozási időszakban nem fog csökkenni, sőt, talán egy picit növekedni is fog, mely jó eredménynek mondható, különösen annak fényében, hogy 2014-2020 között a teljes ETHA keret csökkenni fog.

A HOP 2. prioritási tengely keretében beruházási típusú támogatások valósulnak meg, mely a halgazdálkodási ágazatban elsősorban a kis- és középvállalkozások, valamint mikro vállalkozások versenyképességének fejlesztését jelenti. A 2. prioritási tengely tehát jelentős mértékben hozzájárul a gazdaság fejlesztéséhez. A 2. prioritási tengely tekintetében az eddigi kötelezettségvállalás elérte a 11,3 Mrd Ft-ot (a 2. prioritási tengely 91%-a), a fennmaradó

összege az IH 2014-ben vállal kötelezettséget. A 6. támogatási kérelem benyújtási körben, mely 2013. október 1-31. közé esett, az elbíralt és támogatott pályázatok száma elérte az 50 db-ot, az addigi kötelezettségvállalás összege pedig a 915 millió Ft-ot. Kb. még 7-8 db kérelem elbírálása van folyamatban, döntés a következő hetekben várható.

Annak ellenére, hogy felmerült, hogy több támogatási kört a 2. prioritási tengelyen az IH már nem tud megnyitni, főosztályvezető-helyettes asszony elmondta, hogy a jelenlegi helyzetben már látszik, hogy az NGM által engedélyezett többlet- kötelezettségvállalási kerettel együtt az IH-nak kb. 1 Mrd Ft szabad keret áll rendelkezésére. A többlet-kötelezettségvállalásra vonatkozó kezdeményezést az Európai Bizottság is megerősítette, és támogatta Magyarország szándékát.

Az IH ez alapján tervezi, hogy várhatóan 2014 júliusában, vagy augusztus elején egy újabb támogatási kört nyit meg. A kapcsolódó rendeletmódosítás előkészítése megkezdődött, mellyel kapcsolatban az IH egyeztetni fog a szakmai szervezetekkel és az MB-vel is. Mihálffy Szilvia megköszönte az eddig beérkezett észrevételeket. Hozzátette, hogy gépekre és nem engedélyköteles építési beruházásokra a következő körben lehetőség lesz pályázni, a további lehetőségeket az IH vizsgálja.

Az IH június második felében ehhez a témakörhöz kapcsolódóan programmódosítást tervez, melynek keretében a nem-konvergencia régióban maradványként keletkező 8,3 millió Ft átcsoportosítását kívánja kezdeményezni a 3. prioritási tengelyre annak érdekében, hogy elkerülje a forrásvesztést. Ez elsősorban a budapesti régiót érinti, hiszen itt kisebb a beruházási kedv és igény.

Fontos megemlíteni, hogy 2014 májusában zajlott egy újabb kifizetési kérelem benyújtási időszak, és várhatóan ezen időszak lezárulása után még magasabb lesz a kifizetési százalék. A lezárást követően látható majd egyértelműen, hogy mekkora az az összeg, amit pontosan át kell csoportosítani a 2. prioritási tengelyről a 3. prioritási tengelyre, ahol az IH biztosítva látja a forrás lekötését.

A 3. prioritási tengely elsősorban a kollektív intézkedéseket tartalmazza, mint pl. új piacok kialakítása, promóciós kampányok szervezése, kísérleti projektek. A kötelezettségvállalások jelentős része kifizetésre került, jelenleg a 3. prioritási tengelyben az eddig történt kötelezettségvállalás összege elérte a 67 millió Ft, melynek jelentős része kifizetésre került. A rendelkezésre álló szabad keret a konvergencia régióra vonatkozóan 900 millió Ft, a nem-konvergencia régió pedig 96 millió Ft, ami a forrásátcsoportosítás után meghaladja a 100 millió Ft-ot. Várhatóan 2014-ben a teljes forrás lekötésre kerül, hiszen az IH nagy volumenű, országos hatású projekteket kíván támogatni ebből a keretből, és célja, hogy a Közösségi Halmarketing Program, valamint a Tudástranzfer Program végrehajtása felgyorsuljon.

Az IH legjelentősebb projektjei 2014-ben:

- filmkészítés/filmgyártás (kb. 135 millió Ft értékben)
- médiavásárlási beszerzés (kb. 250 millió Ft értékben)
- kutató infrastruktúra pályázat (kb. 400 millió Ft értékben) melynek keretében innovatív, és az ágazatot szolgáló, rendkívül jelentős projektek megvalósítása várható.

Ezen projektekkal kb. összesen 785 millió forint kerül lekötésre, azonban a cél a teljes összeg lekötése 2014 végéig. Várhatóan a következő év végéig valamennyi projekt megvalósul.

A HOP 5. prioritási tengelye a Technikai Segítségnyújtás intézkedés megvalósítását szolgálja, beleértve a program nyilvánossága érdekében tett intézkedéseket, a halgazdálkodáshoz kapcsolódó adatgyűjtést, adminisztrációt, valamint az EHA rendelet által előírt kötelezettségek teljesítését. Az intézkedés kapcsán az eddigi kötelezettségvállalás összege elérte a 675 millió Ft-ot, és eddig 437 millió Ft került kifizetésre. A jelenleg felhasználható szabad keret 133 millió Ft, melyet az IH idén és 2015-ben kíván lekötöni.

A tervek között szerepel, hogy még idén elkezdődnek a MAHOP-ot előkészítő projektek (elsősorban adatgyűjtési projekt az ETHA rendelet előírásainak, illetve nemzeti igénynek megfelelően) és kommunikációs projektek. Továbbá a TS források segítségével megkezdődik a HOP 3. prioritási tengely pályázatainak előkészítése, amely jelentős munkát jelent és gyors ütemezést kíván.

A HOP zárási feladataival kapcsolatban főosztályvezető-helyettes asszony elmondta, hogy az Európai Bizottság a zárási folyamat segítése céljából útmutatót készített a tagállamok számára, amely összefoglalja a legfontosabb feladatokat, mérföldköveket, szereplőket. A zárás nem csak az IH-t érinti, hanem egyéb szervezeteknek - MVH, Ellenőrző Hatóság, Igazoló Hatóság, Ellenőrző Szerv stb.- is aktív szerepet kell ebben vállalniuk.

Az első zárási munkacsoport összehívására várhatóan júniusban kerül sor, melynek témája többek között a forráslehívás, a kifizetések és fontosabb dátumok egyeztetése, valamint a zárásban résztvevő szereplők feladatainak meghatározása.

Az utolsó OP módosítás jóváhagyására 2015. december 31-ig van lehetőség, az utolsó időközi lehívásra (Európai Bizottságtól történő kifizetés) pedig 2016. június 30-ig. 2015-ben és 2016-ban szintén június 30-ig el kell készíteni és az Európai Bizottság számára benyújtani az előző év előrehaladást bemutató jelentést.

A záró dokumentumokat - záró előrehaladási jelentés, záró egyenleg feladása, záró nyilatkozat és záró ellenőrzési jelentés- 2017. március 31-ig kell benyújtani az Európai Bizottság részére.

Mihálffy Szilvia előadása végén reagált az Európai Bizottság képviselőjének, Raimonds Vesers úrnak korábbi észrevételeire.

A Partnerségi Megállapodás az Európai Bizottság és a tagállam között létrejött megállapodás, mely a KSK (ernyőrendelet) rendelet értelmében az Európai Unió összes alapját lefedi, és célja, hogy elősegítse az alapok integrációját és az alapok közötti szorosabb együttműködést. Tartalmazza továbbá az összes pénzügyi forrást, melyet egy adott tagállam a 2014-2020-as programozási időszakban felhasználhat. A PM-ben a főbb célok egyrészt az Európai Bizottság ajánlásai alapján, valamint a tagállam által benyújtott átfogó dokumentumokban foglaltak alapján kerültek meghatározásra. Az Európai Bizottság létrehozta az EU 2020 stratégiát, és 11 tematikus célkitűzést állapított meg, melyekhez Magyarországnak igazodnia kell. A 11 tematikus célkitűzésből a MAHOP 4 célkitűzéshez tud kapcsolódni, melyeket az ETHA rendelet is tartalmaz. A kapcsolódási pontok és a célok a Nemzeti Akvakultúra Stratégiában és az OP-ban is bemutatásra kerülnek.

Az ETHA rendelt hosszas tárgyalás után került elfogadásra, azonban ahogy korábban elhangzott, a PM-et a végső rendelettel összhangba kell hozni, ezért kisebb változtatások várhatóak a dokumentum kapcsán, melyet az IH július közepéig elvégez, tehát tudja tartani a rendelkezésre álló két hónapot. Az IH még egy plusz célkitűzéshez kíván kapcsolódni, ami elsősorban az energia illetve erőforrás kihasználtság hatékonyságának növelésére vonatkozik, illetve adatgyűjtésre és nyomonkövetésre.

Tekintettel arra, hogy egyelőre nem ismert a Magyarország számára rendelkezésre álló források nagysága, a PM-ben jelenleg nem szerepel pénzügyi tábla,

Mihálffy Szilvia egyúttal megköszönte a hatékony együttműködést és az Európai Bizottság segítségét a PM kialakításban. Véleménye szerint nagyon jó volt az együttműködés a Bizottság és az IH között, és külön köszönetet mondott azért, hogy a Bizottság folyamatosan figyelembe vette Magyarország felvetéseit az akvakultúra kapcsán, ami korábbi programozási időszakban nem szerepelt ilyen hangsúlyosan.

Az indikátorok kapcsán Mihálffy Szilvia elmondta, hogy 2014-2020-ban nem csupán száraz fizikai mutatók kialakítása lesz a feladat, hanem kötelező jelleggel Értékelési Tervet (ÉT) is kell készíteni, melynek célja, hogy különböző értékelések, tanulmányok kapcsán az IH pontosabb képet kapjon a Program végrehajtásáról, és amennyiben szükséges, még időben beavatkozhat, módosítani tudjon az indikátorokon. Az ÉT kialakítása viszonylag rugalmas, az IH dönthet az értékelendő területek kiválasztásában, és remélhetőleg az ÉT keretében elkészült tanulmányok segíthetik az indikátorok felülvizsgálatát, pontosítását, jobb tervezését. Az értékelések célja továbbá, hogy az IH pontosabb képet kapjon az ágazatban végbemenő folyamatokról.

Főosztályvezető-helyettes asszony előadása kapcsán az alábbi észrevételek, kérdések hangzottak el:

Dr. Szűcs István, a Halászati Tudományos Tanács (HTT) képviselőjében a 3. prioritási tengely keretében megvalósuló kutatási-infrastruktúra pályázatok kapcsán megkérdezte, hogy tartalmazza-e a pilot projekteket is? Megkérdezte továbbá, hogy mikorra várható a kutatási-infrastruktúra projektek kapcsán a pályázati felhívás, hiszen az előadásban említésre került, hogy a rendelkezésre álló összeg nagy része egy-két hónapon belül lekötésre kerül. Véleménye szerint szűkösök az időkeretek, és a tagjaik nagy érdeklődéssel várják a projekt megkezdését, hiszen azok előkészítésére rengeteg időt fordítottak. Fontos lenne tudni továbbá, hogy milyen időszak áll rendelkezésre a megvalósításhoz, hogyan készüljenek a pályázók, hiszen a tervezési munkát minél hamarabb el kell kezdeni.

Az Európai Bizottság képviselőjétől arra várt választ, hogy milyen nagyságrendű lesz az a végső összeg, amelyből Magyarország a következő hétéves időszakban gazdálkodhat, illetve melyek azok a tényezők, amelyek a keretösszeg meghatározását befolyásolhatják. Befolyásolhatja-e továbbá a program zárása, annak sikeressége az összegek kialakítását?

Válaszában Mihálffy Szilvia elmondta, hogy a kutatási-infrastruktúra pályázatok tartalmazni fogják a pilot projekteket is. Ami az időkereteket illeti, az IH kialakított egy belső, július 15-i határidőt, mely időpontig az összes dokumentumnak el kell készülnie, hogy várhatóan július végén megjelenhessenek a pályázati felhívások.

Raimonds Vesers úr elmondta, hogy sajnos nem tud arra érdemben válaszolni, hogy vannak-e olyan tényezők, amelyek befolyásolhatják a Magyarország számára rendelkezésre álló források végső összegének meghatározását. Hozzátette, hogy Magyarország erről egy-két héten belül értesülni fog, és megerősítette a Mihálffy Szilvia által korábban elmondottakat, miszerint csökkenés nem várható az előző időszak forrásaihoz képest. Egyetértett azzal, hogy nagyon nehéz tervezni a források pontos ismerete nélkül.

Gábor János úr hozzátette, hogy az OP és a Nemzeti Akvakultúra Stratégia kialakítása igen előrehaladott állapotban van, annak ellenére, hogy az IH még mindig nem ismeri, hogy pontosan mekkora források állnak majd rendelkezésére. Várható, hogy az előző időszakhoz

hasonlóan a pályázható intézkedések száma nagy lesz, és az adott intézkedés megvalósítását az aktuális stratégiának megfelelően kezdi el az IH.

6) A Nemzeti Akvakultúra Stratégia bemutatása

7) MAHOP (2014-2020) tervezés bemutatása

A 6. és 7. napirendi pont összevontan került megvitatásra. A napirendi pontok keretében két előadás hangzott el. Először Bardócz Tamás ismertette az akvakultúra fejlesztés helyzetét Európában és Magyarországon, majd Gábor János MB elnök bemutatta a Nemzeti Akvakultúra Stratégiát.

Az akvakultúra fejlesztés helyzete Európában és Magyarországon

Bardócz Tamás főosztályvezető úr elmondta, hogy az Európai Unió közös halászati politikája megújult, új jogszabályok, rendeletek és politikák vannak érvényben, amelyek azt hangsúlyozzák, hogy a tengeri halászat területén az Uniónak a fenntartható növekedésre kell koncentrálnia, tehát a halászati erőfeszítésből rövid- és középtávon vissza kell vennie. Ezt követően egy konszolidált halállománnyal már állandó szinten biztosítható az Európai Unió jelenlegi fogási mértékénél akár nagyobb fogási mérték is. A másik fontos megállapítása az új politikáknak, hogy az Európai Uniónak fejlesztenie kell saját, belső akvakultúra termelését, amely Európában elsősorban haltermelést és puhatestű kagylótermelést jelent. Az ETHA rendeleten kívül az akvakultúra fejlesztését számos uniós szintű politika is befolyásolja, ide tartozik pl. a Vízközelvény irányelv, illetve egyéb környezetvédelmet és élőhely védelmet érintő direktívák.

A Tanács, a Bizottság és a Parlament is egyetértett abban, hogy az akvakultúra termelést fejleszteni kell Európában.

Bardócz Tamás röviden ismertette az európai akvakultúra főbb területeit:

Jelentős terület a tengeri ketreces haltermelés, amely elsősorban Skócia partjainál a lazactenyésztést, Finnországban és a többi skandináv államban pedig a pisztrángtermelést jelenti.

A mediterrán ketreces akvakultúra elsősorban Görögországban, Spanyolországban és Olaszországban jellemző.

Van egy jelentős tengerparti, tengervíz használó, tavakban történő akvakultúra, amely szintén átfolyó, vizes rendszerben működik.

A szárazföldi, édesvízi akvakultúra egyik fontos eleme a Magyarországot is érintő édesvízi akvakultúra, illetve az édesvízi intenzív akvakultúra.

Bardócz Tamás röviden szólt az EUROSTAT nemrég megjelent új kiadványáról, amely többek között bemutatja a tíz legnagyobb volumenben tenyésztett halfajt Európában. Ennek értelmében az első helyen a lazac szerepel, második helyen a pisztráng, harmadik helyen pedig az osztriga, és a tízes listán szerepel a Magyarország szempontjából kiemelkedő jelentőségű ponty is.

A mennyiséget illetően a ponty előkelőbb helyen áll, összesen 73 ezer tonna a teljes pontytermelés évente az Európai Unióban, melyből hazánkban 22 ezer tonna ponty termelésére kerül sor az európai akvakultúra keretében, ahol az éves termelési mennyiség összesen 1,2 millió tonna.

Bardócz Tamás elmondta, hogy az évenkénti átlagos halfogyasztás azonban teljesen más képet mutat, melynek értelmében első helyen a tonhal áll, ezt követi a tőkehal majd a lazac. A halak azonban 98%-ban nem uniós ketreces haltermelésből származnak, hanem norvég és chilei importból. Kiemelendő még a pangasius harcsafaj jelentősége is, amely nagy volumenben kerül beszállításra az Európai Unióba, elsősorban Vietnámból. A probléma azzal van, hogy ezeknek a halfajoknak a környezeti terhelése óriási, amivel nem számol az Európai Unió, ezért ezt ellensúlyozva az Uniónak törekednie kell arra, hogy növelni tudja saját belső termelését, hiszen az import csökkentésével csökkenhet a környezetterhelés is.

Főosztályvezető úr hangsúlyozta, hogy az Európai Uniónak jó adottságai és fejlődési lehetőségei vannak, pl. az édesvízi extenzív akvakultúra terén, mely elsősorban a közép- és kelet-európai tagállamokon keresztül valósulhatna meg, ahol még rengeteg kiaknázatlan fejlesztési lehetőség rejlik a technológia és a termelés volumenének fejlesztésében. Számos lehetőség van az édesvízi intenzív akvakultúra fejlesztés terén is, és pl. az elmúlt években a pisztráng termelése jelentős átalakuláson ment keresztül (recirkulációs, víztakarékos rendszer kifejlesztése). Létezik egy teljesen újszerű technológia, amit jelen projektlátogatás keretében az MB tagok is megismerhetnek. Ez az új technológia teljesen visszaforgatja a halaknak a vizet, és csak minimális vízvesztéssel és környezetterheléssel működik.

Az Európai Unió számára az egyik legégetőbb kérdés, hogy hogyan lehetne úgy növelni az akvakultúra termelést, hogy mellette a környezeti problémákat ne fokozza. Ezzel kapcsolatban két különböző nézet áll egymással szemben. Az egyik oldal, azaz az európai haltermelők több természeti erőforrást szeretnének használni, míg a másik oldal, a környezetvédők érdeke az, hogy az akvakultúra úgy bővüljön, hogy nem használ fel több környezeti erőforrást, vagy csak minimális mértékig.

Főosztályvezető úr szerint két fő terület okozhat környezeti problémát, az egyik a halliszt, amelyet az iparág a tengeri erőforrásokból szerez be, a másik pedig a termelés szennyező hatása, ami technológiától eltérő mértékben alakulhat.

Magyarország e kérdés tekintetében speciális helyzetben van, hiszen van egy olyan halfaja, a ponty, amely nem igényel hallisztet, vagy csak minimálisan, és van olyan technológiája, a tógazdasági haltermelés, melynek környezeti terhelése elhanyagolható.

Ugyanakkor önmagában a pontyra alapozva nem lehet növelni Magyarország és az Európai Unió termelését, szükség van az intenzív rendszerekre is, és a kettőt össze kell hangolni. Ezt két eszközzel lehet elérni: uniós támogatási források felhasználásával és a megfelelő hazai szabályozási környezet kialakításával. Meg kell határozni, hogy az ETHA támogatás révén az adott támogatási intézkedések köréből mit szeretne Magyarország támogatni, és milyen típusú fejlesztésekre mekkora forrást kíván fordítani. Mindehhez szükséges az Európai Bizottság jóváhagyása.

A hazai szabályozókat illetően fontos meghatározni és kiiktatni a termelést akadályozó szabályozókat, ösztönözni kell a beruházásokat és a helyi adottság jobb kihasználását. Magyarországon a helyi adottságok kihasználását a rendelkezésre álló mintegy 23 ezer hektár üzemelő halastóterület kihasználásával lehetne megvalósítani. Növekedési potenciált jelenthet az extenzív és intenzív haltermelés összehangolása és az intenzív haltermelés rendszeren lefolyó víz extenzív tógazdaságokban történő felhasználása. A folyamat elindult, egyre több gazdálkodó működik ebben a rendszerben, azonban szükség van a rendszer továbbfejlesztésére az innovációs és a kutatási lehetőségek kihasználásával.

Belső erőforrásaink, mint pl. a fejlett hazai haltermelés, az erre épített tudásbázis, a fenntartható pontytermelés, valamint a HOP keretében megvalósult fejlesztések és a végrehajtási tapasztalatok mind azt segítik, hogy fejlődési szintben hazánk tovább lépjen.

Bardócz Tamás röviden szólt a tervezett tevékenységekről. Elmondta, hogy az Európai Unió kiadott egy útmutatót, mely bemutatja, hogy milyen elvek mentén képzelni el az akvakultúra fejlesztését. Ezek uniós szinten szabályozandó területek, azonban az adott tagállamok ettől eltérhetnek.

Magyarország négy fő területhez tudna kapcsolódni:

- 1) adminisztráció csökkentése, amely itthon is kiemelkedő fontossággal bír, hiszen a magyar haltermelők legnagyobb gondja jelenleg a vízhez való hozzáférés, és ezzel párhuzamosan a magas költségek. Itt már megkezdődött az egyszerűsítés, új jogszabályok születtek, melynek eredményeként 2014-től a tógazdasági haltermelők kedvezőbb feltételekkel juthatnak vízhez. Megkezdődött a Halastavi Környezetgazdálkodási Program (HKP) bevezetése, melyet a MAHOP keretében az IH folytatni kíván, hiszen a HKP jelentősen egyszerűsíti mind a haltermelők, mind a környezetvédelem helyzetét.

Fontos a haltermelési célok és a természetvédelmi célok összehangolása más vonatkozásban is. Az Európai Bizottság készített egy szabályozási útmutatót a Natura 2000 területekre vonatkozóan, melyben bemutatja azokat az előírásokat, hogy milyen feltételekkel lehet haltermelő beruházásokat létrehozni ilyen területeken.

- 2) versenyképesség növelése: a tagállamoknak növelniük kell haltermelési szektoruk versenyképességét. Magyarországon ezt a következőképpen lehetne elérni: a hazai halfogyasztás növelésével, célzottan a pontyfogyasztásra helyezve a hangsúlyt, az illegális és bizonytalan eredetű hal csökkentésével a magyar piacon, valamint kiemelten az innováció és a kutatás erősítésével. Az innováció és kutatás terén már elindultak kedvező folyamatok, és az IH a pilot projektek támogatását a MAHOP keretében is folytatni kívánja, illetve az akvakultúra terén fontos a kutatás ütemének felgyorsítása.
- 3) Fontos szempont, hogy az új akvakultúra létesítménynek tervezése illeszkedjen a területi tervezési szempontokhoz. Magyarországon egyelőre kihasználatlan a geotermikus források feltérképezése. Fontos lenne megvizsgálni, hogy hol lehetne másodlagos felhasználóként akvakultúra termelést telepíteni a felszíni vizekre (GIS adatbázis készítése), ugyanakkor figyelni kell arra is, hogy a haltermelés számos egyéb nagy beruházás kísérő projektje is lehet, pl. földgáz csővezeték kompresszió, amely már számos országban működik. Fontos lenne továbbá felhasználni az első vízgazdálkodási, vízgyűjtő-tervezési lépcsőben összegyűlt adatokat, és azokat kiértékelni, ezzel is segítve az akvakultúra tervezését.
- 4) Egyenlő esélyeket kell biztosítani az európai haltermelőknek a harmadik országból érkező termékekkel szemben, mely az egyik legnehezebb terület. Magyarország támogatja, hogy a többi tagállammal együttműködve induljon egy uniós szintű promóciós kampány a pontyra mint fenntartható termékre vonatkozóan. Fontos továbbá a termelői együttműködés erősítése és a termelői szervezetek létrehozása, ugyanis Magyarországon jelenleg nincs elismert haltermelő szervezet. Javítani kell továbbá a fogyasztók tájékoztatását, szükség lenne tanúsítási rendszerek bevezetésére.

Amennyiben mindezeket az intézkedéseket az IH megvalósítja, az hatással lesz a haltermelőkre, hiszen a kombinált haltermelési rendszerek révén több halat fognak tudni termelni egy bővülő piacra, melynek köszönhetően nőni fog a halfogyasztás. A haltermelők

továbbá növekvő természetvédelmi értékeket tudnak előállítani, és a turisztikai tevékenységek fejlesztés révén lehetőség nyílik a több lábbon állásra, így erősebb haltermelő vállalkozások jöhetnek létre. Bardócz Tamás reményei szerint Magyarország a következő hétéves időszakban legalább 8000 tonna hallal tud hozzájárulni az európai haltermelés növekedéséhez.

Főosztályvezető úr előadásával kapcsolatban az alábbi kérdések és felvetések hangzottak el:

Dr. Borbély Gyula, a Magyar Akvakultúra Szövetség (MASZ) képviselője véleménye szerint a magyar termelők már évek óta azt a stratégiát követik, hogy az Európai Unió importfüggőségét csökkentsék, és ehhez megvan Magyarországon a szaktudás és a lehetőség, hogy ebben partnerek legyünk. Azonban hiába ismerjük a technológiákat, nem vagyunk elég versenyképesek, a magyar haltermelő nem tud árban versenyezni a bizonytalan eredetű, olcsó ázsiai importhallal, ugyanis a külföldi termékek beszerzési ára egyharmada a hazai termékeknek. Hozzátette, hogy számos, speciális akvakultúrással foglalkozó telep kényszerült bezárni, mert versenyképtelenek az importtal szemben, és az Uniónak nincs arra válasza, hogy a hazai technológiával megtermelt egészséges halat miért nem tudjuk versenyképesen megjeleníteni a magyar piacon.

Váradai László, a Magyar Akvakultúra Szövetség (MASZ) képviselője hangsúlyozta, hogy Magyarországnak a pontytermelésben kellene élenjáró szerepet játszania, véleménye szerint a ponty nagyobb figyelmet érdemelne, ezért a pontytermelés fejlesztését kitüntetett figyelemnek kellene kísérnie a következő időszakban. Hozzátette, hogy sajnos nagyon sok korábbi kezdeményezés meghiúsult, és a Magyar Pontytenyésztő Tagozat korábbi aktív működése is leállt. A ponty promóciójánál mindezeket figyelembe kell venni. Felhívta a figyelmet, hogy 2015-ben Bolognában nemzetközi pontykonferencia kerül megrendezésre, melyen a MASZ is részt vesz, és hasznos lenne a következő hasonló konferenciát Magyarországon tartani, azzal a céllal, hogy elinduljon egy európai ponty promóciós program, melyben hazánk vezető szerepet játszhatna.

Dr. Szűcs István, a Halászati Tudományos Tanács (HTT) képviselőjében hangsúlyozta, hogy a következő programozási ciklusban érvényesülnie kell a termékpálya centrikus szemléletnek. Véleménye szerint óriási probléma Magyarországon, hogy rengeteg a kisméretű, elszigetelt termelő, elaprózott támogatással. Minimálisak a működő vertikális és horizontális integrációs kapcsolatok, ezért prioritást kellene élveznie azoknak a fejlesztéseknek, amelyek ilyen kapcsolatokat építenek. Léteznek olyan vállalkozások, amelyek a teljes termékpályát le tudják fedni.

Véleménye szerint a versenyképesség mindaddig nem fog nőni, ameddig nem történik meg a közös platformon történő feldolgozás és értékesítés. Jó példa erre a hazai baromfiágazat fejlesztésének sikertörténete. Nagyon fontos, hogy a beruházások között legyen differenciálás a támogatás intenzitás kapcsán. Hangsúlyozta, hogy struktúraváltásra van szükség az ágazatban, az ezzel járó konfliktusokat pedig fel kell vállalni.

Raimonds Vesers, az Európai Bizottság képviselője is hangsúlyozta a marketing és a promóció fontosságát, és azt, hogy nem elegendő csak a haltermelésre koncentrálni, meg kell találni azokat a marketing és promóciós eszközöket, mellyel az Európában megtermelt hal eladhatóvá válik, kiemelve annak kiváló minőségét.

Gábor János HOP MB elnök úr az elhangzott észrevételekre reagálva elmondta, hogy a Nemzeti Akvakultúra Stratégia (NAS) készítése folyamatban van, elkészült a 0.0-ás változat,

mely ugyan a szakmai szervezetekkel történt előzetes egyeztetés alapján készült, a szakmai szervezeteknek továbbra is lesz lehetőségük véleményezni a dokumentumot a MAHOP-pal együtt, tehát az IH lehetőséget fog biztosítani a NAS további megvitatására.

Ezt követően Gábor János elnök úr rátért a Nemzeti Akvakultúra Stratégia (NAS) bemutatására.

Előadásának kezdetén először is néhány gondolatban ismertette a stratégia fogalmát Matolcsy János stratégiai tanácsadó, „*A stratégiai gondolkodás alapjai*” című, 2013 augusztus 28-i előadása alapján.

Véleménye szerint a stratégia fogalmát nagyon nehéz meghatározni, különböző megfogalmazások léteznek. Régen a stratégia elsősorban a hadászatra vonatkozott, és ahogy fejlődött a technika, úgy jelentek meg a különböző stratégiák, mint pl. a hadászati, vállalati, közszféra, civil szféra és személyi stratégiák.

A stratégia, mely az előbb felsorolt különböző stratégiák komplex összegzéséből áll össze, négy alapkérdésre keresi a választ:

- Ismerjük-e a jelenlegi helyzetet?
- Tudjuk-e, merre akarunk eljutni?
- Világos-e az odavezető út?
- Gondoskodtunk-e a megvalósítás nyomonkövetéséről?

Gábor János hangsúlyozta, hogy a nyomonkövetésnek nemcsak a megvalósításban van óriási szerepe, hanem magának a termékeknek a nyomonkövetésében is.

Rátérve a NAS-ra elmondta, hogy a NAS hazánk halgazdálkodási stratégiája, melynek számos eleme visszaköszön a Nemzeti Halászati Stratégiából, melyet az előző programozási időszakban alkalmaztunk.

Hazánk akvakultúra stratégiáját a következőképpen lehetne megfogalmazni: a jövőbeni helyzet (jövőkép) elérése lehetséges maximális elégedettségi ráta mellett. Azonban sajnos a szereplők nem azonos érdekek mentén működnek, és mind a termelőknek, mind a feldolgozóknak, sőt a fogyasztóknak is megvan a saját érdekük, melyek legtöbbször nem esnek egybe. Ezért fontos, hogy megteremtsük azt a kompromisszumot, egyensúlyt, mellyel a jövőkép elérhető.

A NAS a 2014-2023-as időszakot fedi le (n+3 szabály), és egybe esik az ETHA rendeletben megfogalmazottakkal.

A NAS keretrendszere a következő elemekből áll:

Az Európai Unió kialakította a Közös Rendelkezések Rendeletet (a különböző uniós alapok alaprendelete), mely alapján a tagállamok elkészítették a valamennyi alapra vonatkozó Partnerségi Megállapodást. A legmagasabb szinten az EU tematikus célkitűzések állnak, továbbá meghatározásra kerültek az egyes alapokat szabályozó rendeletekben lefektetett alapspecifikus célkitűzések, prioritások, intézkedések, alintézkedések, stb. A tematikus célkitűzések közül a halászat négy célkitűzéshez kapcsolódik.

Az új ETHA rendelet egy kicsit bonyolultabb, mint az előző időszak rendelete, abból a szempontból, hogy uniós pénzügyi eszközökről beszél, valamint megfogalmaz ETHA

célkitűzéseket, melyek között al-célkitűzések is szerepelnek, és az intézkedéseket meg kell feleltetni a célkitűzéseknek.

Új fogalom kerül bevezetésre a 2014-2020-as időszakban, mégpedig az ETHA szerinti EU prioritások, melyek között a rendeletben szerepelnek ETHA szerinti EU prioritások célkitűzései, intézkedések, alintézkedések.

A NAS keretrendszere értelmében egyértelműen látszik, hogy az akvakultúra és a fenntarthatóság szerepe egyre inkább növekszik.

Gábor János röviden bemutatta az ETHA EU prioritásokat:

- ETHA UP1. A környezeti szempontból fenntartható, erőforrás-hatékony, innovatív, versenyképes és tudásalapú halászat előmozdítása (édesvízi halászat is).
- ETHA UP2. A környezeti szempontból fenntartható, erőforrás-hatékony, innovatív, versenyképes és tudásalapú akvakultúra támogatása.
- ETHA UP3. A közös halászati politika végrehajtásának előmozdítása (elsősorban adatgyűjtés).
- ETHA UP4. A foglalkoztatás és a területi kohézió növelése, mely hazánk esetében nem releváns.
- ETHA UP5. A piaci értékesítés és a feldolgozás támogatása.
- ETHA UP6. Az Integrált Tengerpolitika (ITP) végrehajtásának elősegítése, mely hazánk esetében nem releváns.

Az időarányos magyar növekedési célkitűzést az IH 2014-től 2023-ig reálisan 25%-ban, optimistán 37%-ban határozta meg. A meglévő halastavak korszerűsítésével és technológiafejlesztéssel 10-15%-os termelészövekedés érhető el. 5-7%-os termelészövekedés érhető el a korszerű új halastavak építésével, ami összesen mintegy ezer - ezernégyszáz hektár új halastó területet jelent. 10-15%-os emelkedést pedig az új precíziós rendszerek építésével és a meglévők korszerűsítésével kívánja elérni az IH.

Elmondta, hogy a MAHOP indításakor halfogyasztási adatkorrekcióra lesz szükség, ugyanis hazánk jelenlegi halfogyasztási adatait hozzá kell igazítani az uniós illetve FAO-s módszertanhoz, amely az import halat bruttó módon számolja. Jelenleg ez az adat itthon nettó módon kerül kiszámításra. A korrekcióval kb. 1 kg-mal fog növekedni a statisztikai adat. A kiinduló adat így kb. 5kg lesz.

Az IH a tényleges növekedést mindkét esetben, tehát a reális és az optimista változatban is 1-1,2 kg-ban határozta meg. Azért hasonló a két növekedés, mert igaz, hogy az optimista változatnál több halat fog hazánk termelni, de feltételezzük, hogy ezzel együtt csökken majd az importhányad, és nő az export.

Gábor János ezt követően röviden felvázolta a magyar halgazdálkodás támogatásának rövid történetét, mely hosszú távú stratégia mentén valósul meg. Ahhoz, hogy az IH meg tudja valósítani célkitűzéseit, fontos tudni, hogy mekkora nagyságú támogatási forrás áll majd rendelkezésünkre. Gábor János hangsúlyozta, hogy a tervezés a pontos összegek nélkül is előrehaladott állapotban van, és az IH felkészült a teljes forrásfelhasználásra.

Az ETHA rendelet világosan meghatározza azokat az intézkedéseket, melyeket támogatni lehet. Magyarország a legtöbb intézkedést szerepeltetni kívánja Operatív Programjában, és az intézkedések megnyitása a NAS-nak megfelelően fog elkezdődni. Hozzátette, hogy valamennyi intézkedéshez célfeladatokat kell hozzárendelni, és előrehaladási terveket kell majd készíteni.

Az ETHA UP 1-ben az innovatív természetesvízi halászat fejlesztése, kutatók és gazdálkodók együttműködése fog megvalósulni.

ETHA UP2-ben az akvakultúrával kapcsolatos témák szerepelnek, melyek a mostani 3. prioritási tengely témáihoz is hasonlíthatnak. Akvakultúra innováció – diverzifikáció, precíziós módszerek és beruházások támogatása, HKP, hálózatosodás, tudástranszfer.

ETHA UP3-ban a nyomonkövethetőség, az adatgyűjtés és az innovatív adatfeldolgozás fog megvalósulni.

ETHA UP4 jelenti a CLLD-t, amely gyakorlatilag a halászati LEADER program, és amelyet az IH jelenleg nem kíván alkalmazni.

ETHA UP5 a termelői szervezetek támogatására, a promócióra, termelői beruházásokra, innovatív termékfejlesztésre irányul.

Gábor János itt visszautalt a Dr. Szűcs István által elmondottakra, mely szerint termékpálya szinten kellene szemlélni a magyar haltermelést. Az IH meggyőződése, hogy a termelői szervezeteknek és a szakmaközi szervezeteknek meghatározó szerepük lesz ezen a területen, és az 5. prioritás keretében az innovatív termelés is meg fog valósulni.

ETHA UP6 tengeri, mely hazánk esetében nem releváns.

Gábor János hangsúlyozta, hogy mind a hat prioritásnál az innováció hangsúlyos szerepet fog kapni.

Amennyiben Magyarország a jövőbeni rendelkezésre álló forrásokat hatékonyan fel tudja használni, akkor az alábbi célkitűzések valósulhatnak meg:

- több gyerek fog halat enni,
- csökken a „nem hivatalos” gazdaság szerepe,
- a technológiai kutatások megerősödnek és eredményeik gyorsan aktiválódnak,
- egyértelművé és félreértelmezhetlenné válik a szabályozás,
- térképünk lesz a geotermális vizeinkről és minden halas víztestről,
- elégedettebbek lesznek az ágazati szereplők,
- elégedettebbek lesznek a fogyasztók,
- ismerni fogjuk az eddig nem ismert új statisztikai adatokat, stb.

Gábor János elmondta, hogy a NAS nem előzmény nélküli, alapoz a korábbi Nemzeti Halászati Stratégia Tervre, a Halgazdálkodási Stratégia Koordináló Bizottság helyzetértékelésére, az Operatív Irányító Bizottság Halgazdaság Munkacsoport értékeléseire, az EATIP akvakultúra jövőjéről szóló tanulmányokra, melyet 400 szakember készített, valamint a HOP félidei értékelésére.

A NAS szerkezete kapcsán elmondta, hogy maga a sablon egy előzetes minta alapján készült, de figyelembe veszi a közös halászati politika rendeletének történő megfeleltetést is.

Az 1. rész a bevezetést, a beazonosítást tartalmazza, és azt fejt ki, hogy a NAS hogyan járul hozzá a Közös Halászati Politikához. A 2. rész pedig a témák kifejtéséről szól.

A forrásterv és a tervezett intézkedések leírása gyakorlatilag tartalmazza, hogy az IH potenciálisan mit fog tudni igénybe venni, kivéve a pénzügyi táblákat, és a pénzügyi kereteket.

Ahogy azt korábban elmondta, a NAS 0.0-ás változata szűk szakmai egyeztetésen esett át, a beérkezett észrevételeket az IH átvezeti, és elkészíti a következő szakmai egyeztetésre a javaslatokkal kiegészített változatot, melyet további észrevételezésre eljuttat a különböző szakmai szervezeteknek (MASZ, MAHAL, MOHOSZ stb.), a HASKOBI-nak, az Operatív Irányító Bizottság Halgazdálkodási Munkacsoportjának, valamint a VM illetékes főosztályainak. Az újabb körös észrevételek megtárgyalását követően a jelentésben a javaslatok átvezetésre kerülnek, majd az IH társadalmi vitára bocsátja a dokumentumot, mely

a honlapon lesz elérhető. A miniszter úr által jóváhagyott változat a megadott határidőig benyújtására kerül az Európai Bizottság részére.

Gábor János MB elnök úr előadásával kapcsolatban a következő kérdések és felvetések hangzottak el:

Balogh József, a Magyar Haltermelők és Halászati Vízterület-hasznosítók Szövetsége (MAHAL) képviselőjének véleménye szerint az ágazat termékpályája akkor működik jól, ha egyensúly van az egyes részterületek között, azonban jelenleg ez nincs meg a halászatban. Az értékesítés nincs összhangban a termeléssel, és termelésnövekedésre kizárólag akkor kerülhet sor, ha az értékesítés is kellően hangsúlyos. A halfeldolgozás Magyarországon jelenleg nem a sikeres ágazatok közé tartozik, és nagyon nehéz lesz a pontytermelést növelni megfelelő stratégia nélkül. A problémát abban látja, hogy a halfeldolgozásban mindig a nagy kapacitáson van a hangsúly, véleménye szerint helyette kis kapacitással kellene próbálkozni olyan termékekkel, amelyek könnyebben értékesíthetőek. Az értékesítés problémája évtizedek óta az, hogy a közétkeztetésbe, az iskolákba nem jut el a hal, pedig véleménye szerint ennek a piacnak a megcélzása kiemelt fontossággal bír. Fontos lenne, hogy a halat a fogyasztók ne csak alkalmakkor, ünnepekkor fogyasszák, hanem heti rendszerességgel kerüljön az asztalra. A feldolgozást is ebbe az irányba kellene elmozdítani, a gyerekeknek egészséges, szállkamentes halat kínálni az iskolákban. A hangsúlyt tehát először a feldolgozásra kell helyezni, csak ezt követően a kínálata, különben termelésnövekedés nem érhető el. Hozzátette, hogy hazánkban jelenleg nem megfelelő a halas szakma képzése, nincsenek szakemberek, kizárólag időszakos munkások, így a NAS-nak ezzel a problémával is foglalkoznia kellene.

Gábor János egyetértett Balogh József meglátásaival, és elmondta, hogy a NAS valamennyi kérdéskörrel foglalkozik, kicsit más csoportosításban. Hozzátette, hogy az egyeztetési folyamat során mindenkinek lesz lehetősége a dokumentummal kapcsolatos véleményét, észrevételeit megküldeni, melyet igyekeznek a szakma figyelembe venni, és a beérkezett javaslatok alapján a NAS-t kiegészíteni.

Raimonds Vesers, az Európai Bizottság képviselője megerősítette az IH-t, hogy a Bizottság támogatja a NAS-ban foglaltakat. Ami a stratégia benyújtását illeti, elmondta, hogy a különböző rendeletek másként rendelkeznek a dokumentum Európai Bizottságnak történő benyújtásának határidejéről. Az egyik rendelet értelmében a stratégiát június 30-ig kell benyújtani, míg egy másik rendelet értelmében azt legkésőbb az Operatív Programmal együtt kell benyújtani a Bizottság részére. Javasolta, hogy Magyarország az utóbbi rendelkezés szerint járjon el.

Gábor János válaszában elmondta, hogy az IH határidejére be fogja nyújtani a Nemzeti Akvakultúra Stratégiát az Európai Bizottság részére.

8) HOP Monitoring Bizottság ügyrendjének módosítása

Bartók Erika, a HOP MB titkára ismertette az ügyrenddel kapcsolatos legfontosabb módosításokat.

Elmondta, hogy az utolsó ügyrendmódosításra a 8. MB ülésén, 2012 nyarán került sor, tehát két éve, azóta viszont számos szervezeti változás következett be, így ismét időszerűvé vált az ügyrend módosítása.

A módosítási javaslatokat tartalmazó ügyrend az éves jelentéssel együtt megküldésre került az MB-nek véleményezés céljából. Érdemi észrevétel írásban nem érkezett.

Az MB titkára elmondta, hogy a legtöbb változás technikai jellegű, pl. szervezetek elnevezésének változása. Két olyan változást emelt ki, amelyek a technikai jellegű módosításon túlmutatnak: az egyik ilyen változás a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (NFÜ) megszűnése 2014 elején, mikortól is a feladatokat a Miniszterelnökség (ME) vette át, így az MB ülésen a továbbiakban a ME képviselője vesz részt.

Szintén megszűnt a Közép-Magyarországi Regionális Tanács, feladatait az önkormányzatok vették át, így Közép-Magyarországot képviselve a továbbiakban Pest Megye Önkormányzata vesz részt az MB ülésein.

A programzárás közeledtével az IH fontosnak tartotta, hogy az írásbeli eljárás kapcsán kiszélesítse azoknak a döntéstípusoknak a körét, melyeket írásban az MB elé lehet terjeszteni. A módosítás során az ügyrendből tehát kikerültek az erre irányuló szigorítások.

Az ügyrend módosításával kapcsolatban észrevétel nem hangzott el, a módosított ügyrendet az MB 15 igen szavazat mellett, egyhangúan elfogadta.

9) Egyebek

Gábor János MB elnök úr felkérte a délutáni program házigazdáját, Borbély Gyulát, hogy köszöntse az MB tagjait és röviden ismertesse a délutáni programot és a projektlátogatás során megtekintendő projekteket. Hozzátette, hogy a Jászkiséri Halas Kft. beruházásai, mint leginnovatívabb beruházások a HOP legjobb gyakorlatai között szerepelnek.

Borbély Gyula elmondta, hogy vállalkozása 1990-ben alakult meg, és először tógazdasági haltermeléssel foglalkozott, mely az évek során különböző tevékenységekkel bővült, pl. horgászturizmussal, tavi intenzív rendszerekkel, majd öt évvel ezelőtt belekezdtek egy intenzív halnevelő rendszer fejlesztésébe a HOP támogatásával.

A projekt több szakaszban valósult meg. Az első fázisban kiépítésre került egy 100 tonna kapacitású recirkulációs halnevelő rendszer, 486 köbméter termelőkapacitással.

A második szakaszban egy külön rendszerben megépült a hozzákapcsolódó szaporító, ivadéknevelő rendszer, ami azért is fontos, mert egy olyan tengeri halfajtával kezdtek el elsőként Magyarországon foglalkozni, aminek Európában nincs hagyománya. Ez a hal az ázsiai tengeri sügér, amely nagyon hasonlít a hazánkban ismert süllőhöz. Ez a tengeri hal azért különleges, mert mind beltartalmi értéke, mind ízvilága vonzó lehet a magyar és az európai fogyasztók számára, továbbá termelése olyan technológiai sajátossággal bír, amely a hazai körülményeknek is megfelel, tehát itthon is termelhető.

Az ivadékneveléssel kapcsolatban elmondta, hogy sehol a világon ideáig szárazföldi körülmények között, tengertől távol nem tudták ennek a halfajnak az ivadéknevelését megvalósítani. A Borbély Gyula által megvalósított projekt azonban már nagyon közel áll ehhez, komoly kutatási programmal a háta mögött, együttműködésben különböző kutatóintézetekkel, egyetemekkel. A munka tavaly lezárult, de a megvalósítás folyamatos.

Borbély Gyula hozzátette, hogy jelenleg Magyarországon egy ilyen termékkel, friss halként szinte képtelenség bekerülni az áruházakba, nagyon szűk lehetőségeik vannak, hogy a terméket értékesítsék. Hangsúlyozta, hogy meg kell teremteni a halnak azt a feldolgozottsági fokát, hogy friss halként jégen, vagy akár becsomagolva üzletek, áruházak polcain is megtalálható legyen. A hal előnye, hogy hetente 1,5 tonna mennyiség termelhető belőle ugyanabban a méretben, tehát a termelés kiszámítható és folyamatos. Az idei évben elkészült a vállalkozás halfeldolgozó üzeme is, a termelési eredmények is kiválóak, azonban nehéz

versenyezni az Európán kívüli haltermékekkel, ezért jelen pillanatban az egyik legfontosabb feladat a piaci lehetőségek feltérképezése.

További kérdés az elhangzottakkal kapcsolatban nem merült fel. Gábor János elmondta, hogy a következő MB ülésre várhatóan 2014. december elején kerül sor a VM-ben. Gábor János megköszönte a Monitoring Bizottság, az előadók és a tolmácsok aktív munkáját és az ülést bezárta.

Budapest, 2014. június 2.